

מדריך לגנות - זה הזמן למשתלה בגן

מה צריך כדי להקים משתלה:

- מערכת השקיה
- שולחן
- מגשי זריעה וכוסיות
- שק תערובת שתילה להשרשות והנבטות

עקרונות חשובים:

1. בחירת מקום מוגן מרוח קרה ומשמש ישירה, אך מואר ומאוורר מאוד.
 2. הקפדה על השקיה קלה וסדירה - לבדוק את לחות האדמה עם האצבע.
 3. שימוש בתערובת שתילה להשרשות ולהנבטות.
 4. אפשר להשתמש בכלי קיבול כגון גלילי נייר טואלט מלאים באדמה, קופסאות קרטון שטוחות, כוסיות ועיצונים למיניהם, בתנאי שיש חור ניקוז בתחתית.
 5. הנבטות בתוך הגן: לא על גבי צמר גפן (אשר יגיע בסופו של דבר אל הפח), אלא בתוך אדמה במיכלים קטנים או על קרטון.
 6. זריעה של זרעים גדולים בכוסיות גדולות (למשל שישיות ממשתלה או גביעי קוטג') .
 7. ריבוי סוקולנטיים באמצעות ייחורי עלה.
- הצמחים והשתילים מהמשתלה יכולים לשמש לשתילה בגינה, לקחת הביתה, למכור, להעניק - בהתאם לצרכים.

חממה - בשביל מה?

החממה מייצרת מיקרו-אקלים חם וחציצה מפני רוח, גשם ומזג אוויר קיצוני. הזדות לכך, ניתן לגדל בחממה צמחים שלא בעונתם (לדוגמה, בחורף ניתן לגדל עגבניות ומלפפונים, ובקיץ - חסה וכרוביים). החיסרון המרכזי בחממה הוא עלותה הגבוהה, והעובדה שתרומתה אינה בהכרח חיונית לצרכי הגינות של מוסדות חינוך. על כן, כדאי לשקול האם חייבים חממה או שניתן להסתפק במשתלה. אפשר גם להכין חממה קטנה בעצמנו. לדוגמה, ממגירה שעליה בונים קשתות מצינורות השקיה ומעליהם מניחים ריעת ניילון.

המשתלה (או החממה) היא חלק חשוב בגינה ובחצר של גן הילדים. המשתלה מהווה את התחנה הראשונה בהתפתחות הגינה, היא משרתת את הערוגות השונות (ירקות, תבלינים ועוד) ומייצרת מרחב גינה "עצמאי", המסוגל לספק את התנאים לכל השלבים בתהליך הגינות.

המשתלה מזמנת מגוון של תהליכי התפתחות וגדילה - של צמחים ושל ילדים. היא מאפשרת הבנה עמוקה של התהליך הבוטני המלא והשלם, מזרע לזרע. לרוב בגינה שלנו נמצאים הצמחים משלב הנבט ועד שלב הצמח הבוגר ואילו תהליכי נביטה וקמילה "מודרים" ממנה במקרים רבים. זוהי הזדמנות טובה להזמין אל המרחב שלנו תקופות חיים, צורות ומראות מגוונים יותר, על השאלות והאתגרים שהם מציבים. בנוסף, מזמנת המשתלה למידה חווייתית תוך חיבור לתחומים שונים: טבע ומדעים, מתמטיקה, לשון, מורשת ועוד. זרעים או ייחורים שיתפתחו היטב במשתלה שלנו - יגיעו כמובן אל גן הירק.

המשתלה הינה מרחב נפלא להתנסויות והרפתקאות. כל זרע מתקבל וכל הזדמנות לחקר, מעקב ופליאה - מבורכים. גידול צמחים מזמן הפנמה של ערכים חשובים שכן הוא דורש אחריות, סבלנות, עצמאות, התמדה ועוד. בנוסף, המשתלה מעודדת פעילות חברתית קבוצתית ולא תחרותית, ומאפשרת לגנות/מורה לפתח אינטראקציה, שיתוף פעולה והדדיות בין הילדים, לצד מתן הזדמנות לגילויי מנהיגות ופרויקטים של יזמות.

העבודה במשתלה מאפשרת גם פעילות במצב ישיבה, המתאימה גם לבעלי מוגבלויות פיזיות שונות, ויכולה להתקיים גם בחדר סגור, אם מזג האוויר לא מאפשר עבודה בחוץ.

יתרונות המשתלה:

- שיתוף פעולה ועבודת צוות לא תחרותית.
- העצמה, אחריות ועצמאות.
- סבלנות והרחבת טווח קשב וריכוז.
- יכולת לראות תהליך שלם.
- חוויית הצלחה וסיפוק.
- פעילות שוברת שגרה, חווייתית, מפיגה מתחים ומרגיעה.

